

Uniwersytet Śląski Katowice
2011

WYBORY SAMORZĄDOWE

2010

Redakcja naukowa
Mariusz Kolczyński
Waldemar Wojtasik

Recenzent:

Prof. dr hab. Marek Jeziński

Korekta:

Mgr Justyna Rutkowska-Zawada

Projekt okładki:

Jarosław Wichura

Skład komputerowy:

Przemysław Grzonka

Publikacja sfinansowana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach.

© Copyright by Uniwersytet Śląski w Katowicach

Katowice 2011

ISSN: 2083-2443

ISBN: 978-83-61975-24-3

Wydawca:

REMAR Wojciech Wciślak

41-215 Sosnowiec

ul. Gałczyńskiego 36/1

tel. 509-53-86-85

www.remar-sosnowiec.pl

e-mail: wydawnictwo@remar-sosnowiec.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
-------------	---

CZEŚĆ I

Mariusz Kolczyński Pochwała samorządności – paradoks politycznego „zmęczenia materiału”	9
---	---

Agnieszka Turska-Kawa Wybory samorządowe w świadomości społecznej – postawy, zaangażowanie, percepcja	27
---	----

Sebastian Kubas Dwie dekady polskich wyborów samorządowych	43
--	----

Anna Czyż Wybory samorządowe w państwach Grupy Wyszehradzkiej w 2010 roku	61
---	----

Robert Radek Ewolucja systemu wyborczego do polskiego samorządu terytorialnego w okresie transformacji (wybrane problemy)	79
---	----

Waldemar Wojtasik Wpływ wyborów samorządowych z 2010 roku na system partyjny	101
--	-----

Rafał Glajcar Podmioty rywalizacji wyborczej w miastach na prawach powiatu (na przykładzie województwa śląskiego)	121
---	-----

Rafał Klimek Wpływ Mniejszości Niemieckiej na politykę regionalną i lokalną województwa opolskiego w kontekście wyborów samorządowych w 2010 roku	143
---	-----

CZEŚĆ II

Anna Kurpanik Wybory samorządowe w województwie dolnośląskim w 2010 roku	161
--	-----

Tomasz Okraska Wybory samorządowe w województwie kujawsko-pomorskim w 2010 roku	179
---	-----

Jan Wolnicki	
Wybory samorządowe w województwie lubelskim w 2010 roku	199
Olaf Czempa	
Wybory samorządowe w województwie lubuskim w 2010 roku	213
Magdalena Marzec	
Wybory samorządowe w województwie łódzkim w 2010 roku	229
Kinga Jaruga	
Wybory samorządowe w województwie małopolskim w 2010 roku	247
Jarosław Wichura	
Wybory samorządowe w województwie mazowieckim w 2010 roku.....	267
Żaneta Krawczyk	
Wybory samorządowe w województwie opolskim w 2010 roku	285
Jacek Redo	
Wybory samorządowe w województwie podkarpackim w 2010 roku	303
Paweł Wojtusiak	
Wybory samorządowe w województwie podlaskim w 2010 roku.....	321
Agnieszka Kandzia	
Wybory samorządowe w województwie pomorskim w 2010 roku	339
Monika Kornacka	
Wybory samorządowe w województwie śląskim w 2010 roku	361
Michał Kucharski	
Wybory samorządowe w województwie świętokrzyskim w 2010 roku.....	383
Sandra Pawłowska	
Wybory samorządowe w województwie warmińsko-mazurskim w 2010 roku	401
Przemysław Grzonka	
Wybory samorządowe w województwie wielkopolskim w 2010 roku	419
Łukasz Moll	
Wybory samorządowe w województwie zachodniopomorskim w 2010 roku.....	441
Noty o autorach.....	461

WSTĘP

Wybory do organów samorządu terytorialnego trwale wpisały się w polski krajobraz polityczny, stanowiąc immanentną część procesów rywalizacji politycznej. Restytucja samorządu, dająca formalne podstawy do pełnej aktywności społecznej, stanowiła fundament zbudowania w Polsce pluralistycznego społeczeństwa. Warto przy tym pamiętać, że wybory do rad gmin z 1990 roku były pierwszą, w pełni wolną elekcją w młodym, demokratycznym państwie (traktując wybory do Senatu w 1989 roku jako część kontraktu politycznego).

Wybory samorządowe są płaszczyzną rywalizacji politycznej, której specyfika w stosunku do innych typów elekcji wynika m.in. z udziału lokalnych komitetów wyborczych. Ten czynnik, szczególnie w mniejszych wspólnotach, sprawia, że struktura lokalnej i regionalnej przestrzeni politycznej jest wypełniana przez niepartyjne podmioty, co wpływa na zmianę reguł rywalizacji w stosunku choćby do wyborów parlamentarnych. Lokalność wyborów samorządowych sprawia również, że przestrzeń rywalizacji politycznej jest bardziej sfragmentaryzowana, a preferencje z jednego jej poziomu mogą nie przekładać się na inny. Stosunkowo najbardziej partyjnym fragmentem wyborów samorządowych są elekcje do sejmików wojewódzkich, co zdaje się wynikać z podobnych reguł rywalizacji politycznej jak w wyborach parlamentarnych.

Charakter wyborów samorządowych wymusza mechanizm strategicznego pozycjonowania poszczególnych partii, który w sposób pośredni wynika również z parlamentarnego układu odniesienia. Stabilizacja systemu partyjnego, skutkująca niskim poparciem dla ugrupowań pozaparlamentarnych, wyznacza główne determinanty wpływające na realizowane przez partie polityczne strategie. Pierwszą z nich jest konieczność rywalizacji z lokalnymi komitetami wyborczymi. Drugą – zależności wynikające z podziału na partie rządzące i opozycyjne na płaszczyźnie ogólnokrajowej. Ostatnią zaś są bezpośrednie wybory wójtów, prezydentów i burmistrzów, zmieniające logikę rywalizacji pomiędzy partiami, w stosunku choćby do elekcji parlamentarnych czy do Parlamentu Europejskiego.

W historii ostatnich 20 lat trudno wskazać wydarzenie, które tak radykalnie wpłynęło na sferę polityki jak katastrofa smoleńska. Doprowadziła ona do zmiany logiki rywalizacji politycznej nie tylko poprzez przyspieszenie daty wyborów prezydenckich, ale przede wszystkim przez śmierć prezydenta L. Kaczyńskiego i po-

zbawienie PiS naturalnego kandydata, którym miał być urzędujący prezydent. Warto jednak zauważyć, że inne partie również straciły swoich czołowych polityków, a SLD także nominowanego już kandydata na prezydenta J. Szmajdzińskiego. Z perspektywy 10 kwietnia można się było tylko zastanawiać, czy wpływ katastrofy doprowadzi do trwałej dekompozycji sceny politycznej w Polsce, czy jej oddziaływanie będzie jedynie doraźne. Oczywiście konsekwencją katastrofy smoleńskiej był jej wpływ na przebieg rywalizacji w wyborach prezydenckich, niewiele jednak mogło wskazywać, że odcisnie ona swoje piętno również na elekcji samorządowej. Oczekiwanie takie wynikało nie tylko z odleglejszego jej terminu, ale przede wszystkim nieco innej logiki rywalizacji politycznej na poziomie samorządowym. W wyborach na urząd prezydenta RP racjonalne oczekiwanie dotyczyło decydującego starcia nominatów PO i PiS oraz marginalnej roli pozostałych kandydatów, co wynikać mogło m.in. z wysokiego stopnia personalizacji aktu wyborczego. W wyborach samorządowych, m.in. z powodu ich systemowej specyfiki i udziału lokalnych komitetów, pozycja partii politycznych była zdecydowanie inna.

Prezentowana publikacja stanowi próbę szerokiego spojrzenia na kwestie wyborów samorządowych z 2010 roku. Oczywiście nie aspiruje ona do tego, by traktować ją jako ujęcie całościowe, gdyż skomplikowany i wielowątkowy charakter szeroko rozumianej problematyki wyborczej nie sprzyja ujęciu holistycznemu. Książka została podzielona na dwie części. W pierwszej znalazły się artykuły ukazujące różne aspekty zagadnień związanych z omawianą elekcją samorządową. W części drugiej zamieszczono teksty, których autorami są doktoranci i studenci Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego, a każdy poświęcony jest przebiegowi wyborów w jednym województwie.

Mariusz Kolczyński, Waldemar Wojtasik

NOTY O AUTORACH

Część pierwsza:

dr Anna CZYŻ, adiunkt w Zakładzie Systemów Politycznych Polski i Państw Europy Środkowej i Wschodniej Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego.

dr Rafał GLAJCAR, politolog, adiunkt w Zakładzie Systemów Politycznych Polski i Państw Europy Środkowej i Wschodniej Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

dr Rafał KLIMEK, politolog, pracownik samorządowy.

dr hab. Mariusz KOLCZYŃSKI, adiunkt w Zakładzie Komunikacji Społecznej Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, zastępca Dyrektora INPiDz Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

dr Sebastian KUBAS, adiunkt w Zakładzie Systemów Politycznych Polski i Państw Europy Środkowej i Wschodniej Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego.

dr Robert RADEK, adiunkt w Zakładzie Systemów Politycznych Państw Wysokorozwiniętych Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego.

dr Agnieszka TURSKA-KAWA, adiunkt w Zakładzie Komunikacji Społecznej Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

dr Waldemar WOJTASIK, adiunkt w Zakładzie Systemów Politycznych Państw Wysokorozwiniętych Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego.

Część druga:

Olaf CZEMPA, student politologii, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Przemysław GRZONKA, doktorant, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Kinga JARUGA, studentka politologii, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Agnieszka KANDZIA, doktorantka, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Żaneta KRAWCZYK, doktorantka, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Monika KORNACKA, doktorantka, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Michał KUCHARSKI, student politologii, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Anna KURPANIK, studentka politologii, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Magdalena MARZEC, doktorantka, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Łukasz MOLL, student politologii, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Tomasz OKRASKA, doktorant, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Sandra PAWŁOWSKA, studentka politologii, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Jacek REDO, doktorant, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Jarosław WICHURA, doktorant, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Paweł WOJTUSIAK, doktorant, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Jan WOLNICKI, doktorant, Uniwersytet Śląski w Katowicach.